

950720-1

Leibniz opakuje v dopise Arnauldovi (z června 1686) svou starší tezi, že *individuální pojem každé osoby v sobě jednou provždy zahrnuje vše, co se jí kdy přihodí* (...., Monadologie a jiné práce, Praha 1982, s. 100). Je pravděpodobné, že původní důvody k tomuto tvrzení jsou založeny na zkušenosti s geometrií: pojem trojúhelníka v sobě vskutku obsahuje od samého počátku a jednou provždy vše, co později může být odhaleno jako vlastnost trojúhelníka, tedy např. celou trigonometrii a příslušné partie z analytické geometrie. To je však možné jen proto, že korelátem pojmu „trojúhelník“ není živá bytost, tedy ani „osoba“: s trojúhelníkem se nic „neděje“, nic se mu nemůže „přihodit“, co by se ho týkalo tak, že by na to musel reagovat. Vše, co se v souvislosti s trojúhelníkem může „dít“, je poznávání dalších a dalších jeho vlastností a rozvíjení jakési nauky o trojúhelníku (trojúhelnících). Vše je tedy spjato s tradiční řeckou pojmovostí, která pojmy spojuje s myšlenkovými konstrukty, tzv. intencionálními předměty, s nimiž se nic neděje, nýbrž které zůstávají zcela neproměnné. (Souvislost s Herčíkovým schematem z doby války, in: Věda a život, ještě s druhým autorem.) Na oné Leibnizově představě (či myšlence) lze velmi dobře ukázat meze a problematičnost samotné pojmovosti řeckého typu, jakož i nezbytnost hledání cesty, jak pojmy spojovat s intencionálními ne-předměty, aniž by došlo ke ztrátě myšlenkové přesnosti.

(Písek, 950720-1.)